

Dosarul nr. 2ra-1869/21
2-18168942-01-2ra-23112021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, M. Anton, O. Cojocar)

DECIZIE

26 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Maria Ciubotaru, reprezentată de avocatul Inga Roșca,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Ciubotaru împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și Societatea cu Răspundere Limitată „Budei Com” cu privire la anularea proceselor-verbale privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă nr. 1 din 28 decembrie 2017 și nr. 1 din 25 aprilie 2018, constatarea vinovăției angajatorului, încasarea indemnizației unice, venitului ratat, compensației lunare viagere, cheltuielilor de tratament, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, corectată prin încheierea din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 29 iunie 2018, Maria Ciubotaru, reprezentată de avocatul Inga Roșca, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” (în continuare IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”), solicitând recunoașterea nulității procesului-verbal nr. 1 din 25 aprilie 2018 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă, recunoașterea vinovăției angajatorului în producerea accidentului de muncă la 21 decembrie 2017 și cauzarea vătămării corporale.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, din anul 2008 activează în funcția de asistentă medicală în cadrul Centrul Medicilor de Familie nr. 12 al IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”.

La data de 21 decembrie 2017, la locul de muncă, s-a produs un accident, în rezultatul căruia s-a ales cu leziuni corporale grave, fiind diagnosticată cu: XXXXX. În context, a menționat că, la 21 decembrie 2017 în jurul orei 13:00, lângă ușa centrală a etajului doi ce se mărginește cu holul prin care se urcă la etajul trei, se efectuau lucrări de reparație. Pe podeaua acoperită cu gresie era așternută o peliculă

care era deja umezită ca urmare a lucrărilor de reparație executate de echipa de lucrători. Călcând această peliculă a alunecat și a căzut cu fața în jos, lovindu-se de pragul metalic al ușii în regiunea bazinului mic. Ca urmare a loviturii primite, membrele inferioare nu le mai simțea, nefiind în stare să se ridice de sine stătător. Fiind ajutată de către colegii de serviciu și de unul dintre bărbații care executau lucrări de reparație, a fost ridicată și adusă în salonul de triaj unde i-a fost acordat primul ajutor. Ulterior a fost transportată cu ambulanța la spitalul de urgență.

În data de 05 ianuarie 2018, IMSP „Institutul de Medicină Urgentă” i-a eliberat extrasul medical, conform căruia i s-a stabilit diagnoza: XXXXX.

Prin certificatul eliberat de către instituția medicală „Centrul de osteopatie” la 17 mai 2018, a fost confirmată diagnoza stabilită anterior, iar traumatismul provocat a determinat imposibilitatea de a se deplasa de sine stătător pentru o perioadă de cinci luni, iar după numeroasele tratamente și proceduri a început să se deplaseze treptat cu ajutorul soțului.

Reclamanta a precizat că, la data de 22 decembrie 2017, ca urmare a accidentului de muncă produs, a transmis angajatorului explicația referitor la cele întâmplate, însă cancelaria instituției a refuzat recepționarea declarațiilor prezentate de către soțul său.

În pofida obligației legale, angajatorul nu a comunicat imediat Inspectoratului de Stat al Muncii despre producerea accidentului la locul de muncă și nu a informat despre acțiunile întreprinse. Doar ca urmare a adresării din 11 aprilie 2018 către Inspectoratul de Stat al Muncii și Confederația Națională a Sindicatelor cu cererea nr. C-49/18 din 10 aprilie 2018, pârâtul a întocmit la 25 aprilie 2018 procesul-verbal nr. 1 privind cercetarea accidentului de muncă, iar la data de 26 aprilie 2018, l-a remis în adresa sa. Un alt proces-verbal privind cercetarea accidentului de muncă din 28 decembrie 2017, la care se face referire în conținutul scrisorii nr. C-504/18 din 08 mai 2018 eliberat de Inspectoratul de Stat al Muncii, nu a primit.

Reclamanta și-a exprimat dezacordul cu conținutul procesului-verbal nr. 1 din 25 aprilie 2018 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă, deoarece datele incluse în acesta contravin circumstanțelor reale în care s-a produs accidentul, totodată, a fost întocmit cu încălcarea prevederilor legale. În pct. 6 din procesul-verbal contestat în care se descriu în detalii circumstanțele în care s-a produs accidentul, este indicat eronat faptul că „... la etajul doi a fost desemnată zona de efectuare a lucrărilor date, cu interzicerea accesului persoanelor neautorizate conform schemei. Dna Maria Ciubotaru a ignorat semnele de delimitare a zonei, unde se efectuau lucrări de finisare și nu a reacționat la avertismentele repetate ale dnei Tugutschii, zugrav al SRL „Budăi Com”, care era antrenată în lucrările de finisare, de a nu a trece prin zona interzisă accesului persoanelor neautorizate, dar să meargă în direcția opusă spre ieșire”. Realmente, pe întreaga perioadă de efectuare a lucrărilor de reparație, zona menționată nu a fost delimitată cu semne, precum nu a fost instalată nici o schemă de ocolire a zonei periculoase. Mai mult, prin zona nominalizată a etajului doi, în timpul efectuării lucrărilor de zugrăvire a pereților, printre schelele instalate, se deplasau toți salariații unității, precum și toți pacienții CMF-12, inclusiv copii, ceea ce, în opinia sa, este o încălcare gravă a legislației muncii privind securitatea și sănătatea muncii, odată ce angajatorul este obligat să asigure securitatea și sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată, precum și să creeze, să mențină condiții inofensive pentru viața și

sănătatea salariaților la locul de muncă. Pct.6 al procesului-verbal contestat indică că „dna Ciubotaru Maria fiind grăbită a alunecat și a căzut. Dna Tugutschii S., zugrav al SRL „Budei Com”, a chemat ajutoare din cabinetul de alături, staționarul de zi. Dnei Maria Ciubotaru i s-a acordat asistență medicală urgentă de către dna Dora Lupașcu, medic din staționarul de zi și dna Ludmila Carpova, medic de familie”. De fapt, după producerea accidentului prin alunecare și cădere, fiind imobilizată, nesimțind membrele inferioare, a fost ridicată și adusă în salonul de triaj de unul dintre bărbații care executau lucrările de reparație la fața locului și de către dnul Dumitru Carapostol, chirurg al CMF nr.12. În salonul de triaj i-a fost acordat ajutor medical de către Dumitru Carapostol, Dora Lupașcu și Ludmila Carpova.

În pct. 7 al procesului-verbal nr. 1 din 25 aprilie 2018 este indicat că, cauzele producerii accidentului sunt dependente de executant, însă nu este de acord cu această afirmație, or, accidentul s-a produs ca urmare a lacunelor admise de angajator în organizarea locurilor de muncă la executarea lucrărilor de reparație .

În conținutul pct. 8.1 al procesului-verbal contestat se face referire la un șir de prevederi legale, imputându-i-se, totodată, încălcarea și ignorarea acestora prin acțiunile sale care au condus la producerea accidentului, însă de către angajator nu a fost respectat obligația de asigurare a unui loc de muncă inofensiv. Este incontestabil faptul existenței obligației pentru fiecare salariat de a cunoaște și a respecta normele și instrucțiunile de securitate și sănătate în muncă care i-au fost aduse la cunoștință, de a respecta schemele instalate de angajator în vederea ocularii zonelor cu acces interzis, de a urma la deplasare semnele de ocolire a zonelor cu risc în producerea accidentului de muncă. Însă angajatorului îi revine obligația de creare și menținere a unor condiții sigure și inofensive de muncă. De către angajator nu a fost evaluată și delimitată zona cu risc în producerea accidentelor de muncă, instalate semne și schemele de ocolire a acestor zone, fapt care denotă culpa angajatorului în producerea accidentului de muncă. Prin urmare, angajatorul nu poate imputa salariaților nerespectarea semnelor și schemelor de ocolire a zonelor de risc, atunci când aceasta zonă nu a fost delimitată.

Reclamanta a susținut că, din conținutul scrisorii Confederației Naționale a Sindicatelor nr. 05-03/442 din 03 mai 2018, rezultă că angajatorul a comunicat Inspectoratului de Stat al Muncii despre accidentul din 21 decembrie 2017 abia la 28 decembrie 2017 și consideră că, pârâtul a acționat cu încălcarea prevederilor legale, deoarece comunicarea despre producerea accidentului de muncă către Inspectoratul de Stat al Muncii urma a fi realizată imediat.

La 19 decembrie 2018, Maria Ciubotaru, reprezentată de avocatul Inga Roșca, a depus o cerere de modificare și completare a obiectului acțiunii, indicând în calitate de intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și SRL „Budei Com”, prin care a solicitat anularea procesului-verbal nr.1 din 28 decembrie 2017 și a procesului-verbal nr. 1 din 25 aprilie 2018 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă, constatarea vinovăției angajatorului în producerea accidentului de muncă la 21 decembrie 2017 și cauzarea vătămării corporale.

Ulterior, la 15 mai 2019, Maria Ciubotaru, reprezentată de avocatul Inga Roșca, a depus o cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune, solicitând anularea procesului-verbal nr. 1 din 28 decembrie 2017 și a procesului-verbal nr. 1 din 25 aprilie 2018 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de

muncă, constatarea vinovăției angajatorului în producerea accidentului de muncă la 21 decembrie 2017 și cauzarea vătămării corporale, încasarea din contul IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” a indemnizației unice în valoare de 249396 de lei pentru pierderea a 40% din capacitatea de muncă, a venitului ratat neachitat din salariul mediu în mărime de 33486,72 de lei pentru 16 luni, neachitate de la producerea accidentului, a compensației lunare viagere în mărime de 2092,92 de lei, a cheltuielilor de tratament în valoare de 22457 de lei și prejudiciului moral în mărime de 50000 de lei.

În motivarea cererii de concretizare s-a invocat că, certificatul eliberat de Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă la 3 aprilie 2019 atestă că, drept urmare a accidentului produs, a pierdut 40% din capacitatea de muncă, iar conform certificatului de încadrare în grad de dizabilitate, a fost încadrată în gradul accentuat de dizabilitate. Informația prezentată pe pagina Biroului Național de Statistică arată că, salariul mediu pe țară, semestrul IV, 2017, în sectorul Sănătate și asistență socială, constituie 6234 de lei. Astfel, pârâtul urmează să-i achite o indemnizație unică în mărime de 249396 de lei.

Având în vedere că pierderea capacității de muncă este parțială, reclamanta a solicitat compensarea procentului necesar până la atingerea cuantumului salarial total, calculat conform prevederilor legislației în vigoare. Astfel, extrasele din contabilitatea angajatorului denotă că, a realizat un venit total de 62787,89 de lei și prin urmare un salariu mediu pentru ultimele 12 luni în valoare de 5232,32 de lei. Întrucât procentul de pierdere a capacității de muncă constituie 40%, suma necesară până la atingerea cuantumului salarial constituie 2092,92 de lei, perioada de neplată a venitului ratat din luna producerii accidentului de muncă, constituie 16 luni. În acest sens, a pretins venitul ratat neachitat din salariul mediu în mărime de 33486,72 de lei și a compensației lunare viagere în mărime de 2092,92 de lei.

Cu titlu de cheltuieli de tratament pentru reabilitare după producerea accidentului de muncă, care includ efectuarea tratamentului osteopatic în cadrul Centrului de Osteopatie, Dr. Celnacov, precum și procurarea medicamentelor conform bonurilor anexate la cerere, a solicitat suma totală de 22457 de lei.

Reclamanta a afirmat că, în rezultatul accidentului de muncă produs, i-au fost cauzate multiple suferințe fizice și de ordin moral, deoarece angajatorul nu a reparat la cerere prejudiciile materiale suportate, nu a acționat potrivit legislației la cercetarea accidentului de muncă produs, a profitat de situația dificilă în care se afla după accident, a ascuns și a denaturat circumstanțele producerii accidentului. Totodată, este lipsită de posibilitatea de a se deplasa de sine stătător, fiind întotdeauna ajutată de soț, fiind în imposibilitate de a duce un mod normal de viață. După producerea accidentului s-a aflat în concediu medical plătit în termen de 90 de zile, iar ulterior a fost nevoită să folosească concediul anual pentru a se reabilita. Suferințele fizice și psihice suportate ca urmare a accidentului de muncă produs, în opinia sa, determină repararea de către angajator a prejudiciului moral în valoare de 50000 de lei.

Prin încheierea protocolară din 01 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și SRL „Budei Com”, ca urmare a admiterii cererii IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”.

Prin hotărârea din 18 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Maria Ciubotaru și s-au anulat procesele-verbale privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă nr. 1 din 28 decembrie 2017 și nr. 1 din 25 aprilie 2018, întocmite și aprobate de IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”; s-a încasat de la IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” în beneficiul Mariei Ciubotaru indemnizație unică ca urmare a pierderii 40% din capacitatea de muncă în rezultatul producerii accidentului de muncă din 21 decembrie 2017 în mărime de 249396 de lei, cheltuielile de tratament în mărime de 22457 de lei, prejudiciul moral în mărime de 20000 de lei și cheltuielile de judecată în mărime de 9000 de lei; în rest acțiunea fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, corectată prin încheierea din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, reprezentată de avocatul Tatiana Iovu și s-a casat integral hotărârea din 18 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Maria Ciubotaru împotriva IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și SRL „Budei Com” cu privire la anularea proceselor-verbale privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă nr. 1 din 28 decembrie 2017 și nr. 1 din 25 aprilie 2018, constatarea vinovăției angajatorului, încasarea indemnizației unice, venitului ratat, compensației lunare viagere, cheltuielilor de tratament, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

La 12 noiembrie 2021, Maria Ciubotaru, reprezentată de avocatul Inga Roșca, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea spre examinare a recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi decizii de menținere a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel la examinarea apelului nu a aplicat în speță prevederile legale care urmau a fi aplicate. În acest sens, citând prevederile pct. 30 lit. g) al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului, nr.1361 din 22 decembrie 2005, a menționat că, instanța de apel neaplicând prevederea dată, drept efect, a omis să constate faptul că la întocmirea procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă, angajatorul-intimat a încălcat în mod direct prevederile menționate, neexecutând în acest fel obligația sa de conservare a probelor care este impusă în sarcina conducătorului unității în temeiul pct. 8 din Regulament. Neaplicarea prevederii menționate de către instanța de apel influențează în mod direct soluția. Astfel, în pofida obligației stabilite prin lege, angajatorul-intimat nu a anexat la dosarul de cercetare materialul fotografic care ar demonstra circumstanțele în care s-a produs accidentul, locul unde a căzut, poziționarea la cădere, etc. Consecvent, instituția intimată urma să prezinte în mod obligatoriu fotografii de la locul accidentului care ar proba executarea obligației sale legale de delimitare a zonei de efectuare a lucrărilor de reparație prin panglica de semnalizare și instalare a banchetelor la intrarea și ieșirea din zona dată. În decizia contestată, instanța de apel stabilește faptul respectării de către angajator a obligației de delimitare a zonei de efectuare a lucrărilor de reparație în temeiul declarațiilor contradictorii ale

martorilor salariați ai angajatorului. Totodată, instanța de apel urma să țină cont de faptul că, sarcina probației în categoria respectivă de litigii aparține angajatorului. Iar instituția intimată nu a prezentat probe care ar dovedi întreprinderea măsurilor necesare în vederea asigurării securității locului de muncă al salariaților, or, locul de muncă nu se rezumă strict la hotarele cabinetului 212, unde activa, după cum susține angajatorul-intimat. Locul de muncă al salariatului urmează a fi interpretat în sens larg, acesta cuprinzând în sine toate zonele unității unde activează salariații unității.

Recurenta a opinat că, instanța de fond corect a reținut că prin asigurarea securității la locul de muncă, legiuitorul a instituit în sarcina angajatorului nu doar securitatea care ține nemijlocit de acțiunile de serviciu, dar și aflarea salariatului la locul de muncă, în timpul programului de muncă. Astfel, în sarcina angajatorului este obligația de a organiza activitatea de protecție și prevenire a riscurilor cauzării daunelor sănătății salariaților. IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” având încheiat contract cu SRL „Budei Com” de efectuare a lucrărilor de reparație, era obligat să organizeze activitatea de protecție și prevenire a riscurilor cauzării daunelor asupra sănătății salariaților, fapt care nu a fost demonstrat prin probele administrate de către angajator în corespundere cu prevederile în vigoare. Or, la dosarul de cercetare nu s-au anexat fotografii și scheme ale locului unde s-a produs accidentul, deși, prin procesele-verbale contestate angajatorul a menționat declarativ că la etajul 2 a fost delimitată zona de efectuare a lucrărilor.

De asemenea, a indicat că, o altă prevedere legală care instanța de apel nu a aplicat-o, este cea conținută în art. 334 alin. (3) Cod civil, precum și pct.21 al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1361 din 22 decembrie 2005. Ca urmare a neaplicării prevederilor menționate, instanța de apel a agreat încălcarea admisă de angajatorul-intimat la semnarea procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă contestat din 28 decembrie 2017, acceptând în consecință ca valabil procesul-verbal întocmit cu încălcarea rigorilor legale care nu a fost semnat de către toți membrii comisiei desemnate. IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, prin ordinul nr.295 din 22 decembrie 2017 a desemnat comisia de cercetare a accidentului produs la 21 decembrie 2017, în componența: președintele comisiei - Victor Foca, specialist securitate și sănătate în muncă și membrii comisiei: Constantin Gorgan, inginer-șef și Anatol Ojovan, președintele Comitetului Sindical. În ședința de judecată, fiind audiat în calitate de martor, Constantin Gorgan a declarat că nu a fost membru al comisiei și nu-i aparține semnătura din procesul-verbal nr. 1 din 28 decembrie 2017, dar îi aparține semnătura din procesul-verbal nr. 1 din 25 aprilie 2018, semnat în biroul domnului Victor Foca.

Din conținutul proceselor-verbale privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă nr. 1 din 28 decembrie 2017 și 25 aprilie 2018 rezultă cu certitudine că diferă semnăturile aplicate la numele membrului comisiei, Constantin Gorgan, care fiind audiat în ședința de judecată, drept urmare a vizualizării acestor acte, a recunoscut că nu a participat la data de 28 decembrie 2017 în comisia care a cercetat accidentul de muncă produs la 21 decembrie 2017, doar a semnat procesul-verbal din 25 aprilie 2018. Declarațiile martorului Constantin Gorgan periclitează și valabilitatea procesului-verbal nr. 1 de cercetare a accidentului de muncă din 25 aprilie 2018, or, martorul a declarat instanței că procesul-verbal din 25 aprilie 2018 a fost întocmit în biroul dlui Foca cu participarea

sa și a lui Anatol Ojovan, dar ulterior procesul-verbal a fost semnat de Silvia Osievshi care rezultă că nu a participat personal la cercetarea nemijlocită a accidentului și la întocmirea procesului-verbal din 25 aprilie 2018, dar îl înlocuiește la necesitate pe dl Ojovan, motiv pentru care a semnat în locul lui. Prin urmare, neaplicarea pct.21 din Regulament de către instanța de apel la examinarea cauzei, tolerează încălcările admise de angajator la întocmirea procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă nr.1 din 25 aprilie 2018 și anume, faptul că actul este semnat de Silvia Osievschi, în calitate de membru al comisiei, deși, prin ordinul nr.295 din 22 decembrie 2017 a fost desemnat Anatol Ojovan, președintele Comitetului Sindical.

La aprecierea valabilității proceselor-verbale privind cercetarea accidentelor de muncă nr. 1 din 28 decembrie 2017 și 25 aprilie 2018, întocmite de angajator, instanța de apel urma să aplice prevederile pct. 21 din Regulament referitor la formarea comisiei de cercetare a accidentului de muncă. Or, cercetarea accidentului de muncă de unii membrii ai comisiei, dar semnarea de alte persoane decât cele indicate în dreptul semnăturii, contravine prevederilor în mod direct normei stabilite la pct.21 al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1361 din 22 decembrie 2005, precum și art. 334 alin. (3) Cod civil. Totodată, valabilitatea proceselor-verbale din 28 decembrie 2017 și 25 aprilie 2018 este afectată și de faptul încălcării condițiilor de formă și conținut a actului juridic civil, care atrage nulitatea proceselor-verbale din 28 decembrie 2017 și din 25 aprilie 2018. În contextul normelor de drept ce urmau a fi aplicate de către instanța de apel la examinarea prezentei cauze, a constatat încălcările admise de angajator la întocmirea proceselor verbale ce cercetare a accidentului de muncă din 28 decembrie 2017 și din 25 aprilie 2018, iar în lipsa probelor administrate devine certă vinovăția angajatorului în producerea accidentului de muncă din 21 decembrie 2017. Or, în calitate de angajator, anume intimatul-angajator a avut obligația să întreprindă măsuri pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, executarea căreia nu a fost probată în instanță. Consecvent, prejudiciul provocat prin reducerea capacității de muncă cu 40% urmare a accidentului de muncă, îi este imputabil intimatului ca urmare a nerespectării prevederilor art.9 alin.(1) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, precum și în ordinea prevederilor art. 10 alin.(1) al Legii menționate.

Recurenta a precizat că, în acțiunea formulată și-a exprimat dezacordul cu conținutul proceselor-verbale nr. 1 din 28 decembrie 2017 și nr. 1 din 25 aprilie 2018 întocmite de comisia angajatorului ca urmare a cercetării accidentului de muncă produs la data de 21 decembrie 2017 și sub aspectul că datele incluse în conținutul acestora contravin circumstanțelor reale în care s-a produs accidentul.

Contrar prevederilor pct. 9 al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005, art. 13 lit. p) al Legii nr. 186 din 10.07.2008 securității și sănătății în muncă, nu a comunicat imediat de producerea accidentului de muncă, or, din conținutul răspunsului nr.1593 din 26 noiembrie 2018, eliberat de Inspectoratul de Stat al Muncii, rezultă că, angajatorul a comunicat Inspectoratului de Stat al Muncii despre accidentul din 21 decembrie 2017 abia la data de 28 decembrie 2017, iar procesul-verbal întocmit a fost prezentat către Inspectorat la data de 22 ianuarie 2018.

Ca urmare a cererii adresate i-a fost remis doar un singur proces-verbal privind cercetarea accidentului de muncă, care a fost întocmit la data de 25 aprilie 2018. Consecvent cererii din 24 aprilie 2018, instituția intimată a întocmit la data de 25 aprilie 2018 procesul-verbal nr. 1 și l-a remis în adresa sa, prin scrisoarea de însoțire nr. 01-18/752 din 26 aprilie 2018.

Recurenta a susținut că, instanța de apel eronat a ajuns la concluzia privind vinovăția sa în producerea accidentului de muncă. Deși, în conținutul pct. 8.1 al procesului-verbal contestat se face referire la un șir de prevederi legale, imputându-i-se, totodată, încălcarea și ignorarea acestora prin acțiunile sale care au condus la producerea accidentului, de către angajator nu a fost respectată obligația de asigurare a unui loc de muncă inofensiv. Prin urmare, angajatorul nu poate imputa salariaților nerespectarea semnelor și schemelor de ocolire a zonelor de risc, atunci când aceasta zonă nu a fost delimitată, iar semnele și schemele de ocolire instalate. De către angajator nu a fost evaluată și delimitată zona cu risc în producerea accidentelor de muncă, instalate semne și schemele de ocolire a acestor zone, fapt care denotă culpa angajatorului în producerea accidentului de muncă.

Contrar prevederilor art.9 alin (1) al Legii nr. 186 din 10 iulie 2008 securității și sănătății în muncă și Regulamentului privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 95 din 05 februarie 2009, angajatorul-intimat nu a respectat obligațiile prescrise de lege în vederea asigurării securității locului de muncă al salariaților. Datele incluse în procesul-verbal nr. 1 din 25 aprilie 2018 nu sunt veridice, or, în fapt, nu a fost delimitată zona de efectuare a lucrărilor de reparație la etajul doi și organizat locul de muncă al salariaților în măsură să asigure inofensivitate și securitate, atât timp cât nu aveau alt acces în registratură și din registratură decât prin ușa biroului 212, care era în zona nedelimitată de efectuare a lucrărilor de reparație.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților conform scrisorii de însoțire datate cu 23 noiembrie 2021 (Vol.II, f.d.117) și a fost recepționată la 25 noiembrie 2021 de către IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” și Inspectoratul de Stat al Muncii, conform avizelor de recepție (Vol.II, f.d.119-120). Din adresa SRL „Budei Com” a fost restituită instanței corespondența cu mențiunea „plecat” (Vol.II, f.d.121-122).

La 20 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice (Vol.II,f.d. 123), IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, reprezentată de avocatul Tatiana Iovu, a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea respingerii recursului ca fiind inadmisibil și neîntemeiat.

Alte referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 06 iulie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 12 noiembrie 2021.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei instanței de apel către participanții la proces la 15 septembrie 2021, inclusiv prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.89). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 22 decembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Maria Ciubotaru, reprezentată de avocatul Inga Roșca și va casa decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din perspectiva prevederilor art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pornind de la faptul că în sistemul legislației noastre procesuale, instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestui în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate (a se vedea, în contrast, Lebedinschi vs Moldova, 16 iunie 2015, parag. 31, 35 – 36; Nichifor vs Moldova, 20 septembrie 2016, parag. 29 – 31).

Inițial, Colegiul reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecătii.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei, au constatat că, Maria Ciubotaru activează în funcția de asistentă medicală în cadrul Centrului Medicilor de Familie nr.12 al IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”.

În data de 21 decembrie 2017, în incinta IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” s-a produs un accident de muncă în rezultatul căruia Mariei Ciubotaru i-au

fost cauzate leziuni corporale, fiind internată la IMSP „Institutul de Medicină Urgentă” cu diagnoza: XXXXX (Vol.I, f.d.45).

În temeiul ordinului nr. 295 din 22 decembrie 2017 a IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” „Cu privire la desemnarea comisiei de cercetare a accidentului din cadrul CMF nr.12”, a fost desemnată comisia de cercetare a accidentului suferit la data de 21 decembrie 2017 de către Maria Ciubotaru, asistentă medicală în cadrul Centrul Medicilor de Familie nr.12, în următoarea componență: Președintele comisiei, Victor Foca, specialist securitatea și sănătatea în muncă; membrii comisiei: Constantin Gorgan, inginer-șef; Anatol Ojovan, președintele Comitetului sindical (Vol.1, f.d.46).

Cu referire la circumstanțele producerii accidentului de muncă și descrierea locului acestuia, conform procesului-verbal nr. 1 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă din 28 decembrie 2017, s-a indicat că: „la data de 21 decembrie 2017, în jurul orei 13 și 10 min, dna Maria Ciubotaru, asistentă medicală în educație sanitară pentru sănătate, aflându-se la etajul 2, se deplasa spre ieșire pentru a se ridica la etajul 3, unde în sala de ședințe la ora 13:00 se începuse ședința de lucru săptămânală a CMF nr. 12. Având în vedere că în incinta CMF nr. 12 se efectuează lucrări de reparație, la etajul 2 a fost delimitată zona de reparație. Dna Maria Ciubotaru a ignorat semnele de delimitare a zonei, unde se efectuau lucrări de reparație și nu a reacționat la avertismentele dnei S. Tugutschii, zugrav, care era antrenată în lucrările de reparație, de a nu trece prin zona interzisă, dar să meargă în direcția opusă. În timpul trecerii prin zona aflată în reparație, dna Maria Ciubotaru a alunecat și a căzut. Dna S. Tugutschii, fiind martor al accidentului produs, a chemat ajutoare din cabinetul de alături, staționarul de zi. Dnei Maria Ciubotaru i s-a acordat asistență medicală urgentă de către dna Dora Lupașcu, medic din staționarul de zi și dna Ludmila Carpova, medic de familie. Imediat s-a solicitat serviciul AMU, care a transportat-o pe dna Maria Ciubotaru la Institutul de Medicină Urgentă. Despre accidentul de muncă suferit de către dna Maria Ciubotaru a fost imediat anunțată conducerea Asociației. Accidentul a fost comunicat Inspecției Muncii.” (Vol.I, f.d.33-36).

În Extrasul din Fișa medicală a bolnavului de staționar nr. 24041 se identifică că: „Maria Ciubotaru a fost internată în IMSP „Institutul de Medicină Urgentă” în perioada 21 decembrie 2017-01 ianuarie 2018 și a fost externată din secția „Neurologie” cu diagnosticul: XXXXX.” (Vol.I, f.d.11).

Prin cererea datată cu 10 aprilie 2018, adresată Inspectoratului de Stat al Muncii, Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, Maria Ciubotaru a solicitat cercetarea accidentului de muncă produs la 21 decembrie 2017, în cadrul Centrului Medicilor de Familie nr. 12 al IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, în rezultatul căruia s-a ales cu leziuni corporale grave (Vol.I, f.d.12-13).

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova prin răspunsul nr. 05-03/442 din 03 mai 2018, a informat-o pe Maria Ciubotaru despre soluționarea cererii adresate și i-a comunicat că administrația IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” a cercetat accidentul de muncă din 21 decembrie 2017, fiind întocmit procesul-verbal de cercetare nr. 1 din 28 decembrie 2017, conform cerințelor Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005. În final, Maria Ciubotaru a fost informată despre soluționarea litigiului în conformitate cu legislația în vigoare

referitor la soluționarea litigiilor individuale de muncă, în caz de dezacord cu conținutul procesului-verbal (Vol.I, f.d.18).

Inspectoratul de Stat al Muncii, prin răspunsul nr. C-504/18 din 08 mai 2018, a comunicat Mariei Ciubotaru despre cercetarea accidentului de muncă, cu întocmirea de către comisia desemnată de IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” a procesului-verbal nr. 1 din 28 decembrie 2017 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă, în care s-au stabilit cauzele și circumstanțele producerii. La fel, a fost informată despre soluționarea litigiului în conformitate cu legislația în vigoare, în caz de dezacord cu conținutul procesului-verbal (Vol.I, f.d.17).

La cererea Mariei Ciubotaru din 24 aprilie 2018, prin răspunsul nr. 01-18/752 din 26 aprilie 2018, IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, Maria Ciubotaru a fost informată despre faptul că, drept urmare a dispoziției nr. 05-211p din 18 aprilie 2018 a Inspectoratului Muncii referitor la examinarea petiției adresate, a fost emis ordin intern privind cercetarea suplimentară a cazului dat. Drept urmare a cercetării suplimentare, a fost întocmit și semnat procesul-verbal, fiindu-i expediată copia (Vol.I, f.d.14).

Procesul-verbal nr. 1 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă, întocmit la data de 25 aprilie 2018, în esență, reflectă aceleași circumstanțe la producerea accidentului de muncă din 21 decembrie 2017 conform procesului verbal nr. 1 din 28 decembrie 2017 (Vol.I, f.d.15-16).

Drept urmare, prin cererea de chemare în judecată depusă la data de 29 iunie 2018 împotriva IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, cu concretizările ulterioare a cerințelor din data de 19 decembrie 2018 și din 15 mai 2019, Maria Ciubotaru, în interesele căreia a acționat avocatul Inga Roșca, a solicitat anularea procesului-verbal nr. 1 din 28 decembrie 2017 și a procesului-verbal nr. 1 din 25 aprilie 2018 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă, constatarea vinovăției angajatorului în producerea accidentului de muncă la 21 decembrie 2017 și cauzarea vătămării corporale, încasarea din contul IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” a indemnizației unice în valoare de 249396 de lei pentru pierderea a 40% din capacitatea de muncă, a venitului ratat neachitat din salariul mediu în mărime de 33486,72 de lei pentru 16 luni, neachitate de la producerea accidentului, a compensației lunare viagere în mărime de 2092,92 de lei, a cheltuielilor de tratament în valoare de 22457 de lei și prejudiciului moral în mărime de 50000 de lei (Vol.I, f.d.2-6, 84-88, 124-130).

Prima instanță, judecând cauza în fond, prin hotărârea din 18 iulie 2020, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Maria Ciubotaru și a anulat procesele-verbale privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă nr. 1 din 28 decembrie 2017 și nr. 1 din 25 aprilie 2018, întocmite și aprobate de IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”; a încasat de la IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” în beneficiul Mariei Ciubotaru indemnizație unică ca urmare a pierderii 40% din capacitatea de muncă în rezultatul producerii accidentului de muncă din 21 decembrie 2017 în mărime de 249396 de lei, cheltuielile de tratament în mărime de 22457 de lei, prejudiciul moral în mărime de 20000 de lei și cheltuielile de judecată în mărime de 9000 de lei; în rest acțiunea fost respinsă ca fiind neîntemeiată (Vol.I, f.d.220, 227-241).

Instanța de apel, prin decizia din 06 iulie 2021, corectată prin încheierea din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a admis apelul declarat de IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, reprezentată de avocatul Tatiana Iovu și a casat integral hotărârea din 18 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a emis o nouă hotărâre prin care a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Maria Ciubotaru împotriva IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și SRL „Budei Com” cu privire la anularea proceselor-verbale privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă nr. 1 din 28 decembrie 2017 și nr. 1 din 25 aprilie 2018, constatarea vinovăției angajatorului, încasarea indemnizației unice, venitului ratat, compensației lunare viagere, cheltuielilor de tratament, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată (Vol.II, f.d.68-88).

În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, în urma accidentării angajatului Maria Ciubotaru, angajatorul IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” a respectat prevederile pct. 21, 31 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005, or, la 28 decembrie 2017 de către angajator a fost întocmit procesul-verbal nr. 1 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă (Vol.I, f.d. 33-36).

Acest fapt a fost confirmat suplimentar de către Inspectoratul de Stat al Muncii prin scrisoarea nr. C-504/18 din 8 mai 2018 și de către Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova prin scrisoarea nr. 05-03/442 din 3 mai 2018 (Vol.I, f.d. 17, 18).

Adițional, conform pct. 31 din Regulament, angajatorul IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” a efectuat o cercetare suplimentară în rezultatul căreia la 25 aprilie 2018 a întocmit procesul-verbal nr. 1 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă (Vol.I, f.d. 15-16).

Instanța de apel a considerat eronat dezacordul intimatei Maria Ciubotaru, întrucât, așa cum atestă materialele cauzei, zona în care se efectua reparația a fost delimitată și marcată pentru a evita riscurile de accidentare, însă Maria Ciubotaru fiind instruită în domeniul securității și sănătății în muncă, ultima instruire având loc la 24 iulie 2017, a încălcat prevederile legale și cele normative cu privire la securitatea și sănătatea în muncă pentru lucrătorii medicali, fapt care a condiționat accidentarea acesteia (Vol.I, f.d.48-49, 16).

Având în vedere neelucidarea completă a circumstanțelor cauzei și pronunțarea pripită de către instanța de apel în favoarea respingerii acțiunii, Colegiul va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauze spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din motivele ce succed.

Curtea Europeană, cu referire la art. 6 § 1 CEDO, amintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, hotărârile judecătorești trebuie motivate astfel încât să indice de o manieră suficientă motivele pe care se fondează.

În temeiul art. 373 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei,

apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Prin prisma criticilor aduse de către partea recurentă deciziei contestate, Colegiul relevă că, instanța de apel a lăsat fără apreciere argumentele Mariei Ciubotaru redade în referința depusă la cererea de apel a IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”. Or, alegațiile recurente se referă la valabilitatea proceselor-verbale de cercetare a accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă din 28 decembrie 2017 și din 25 aprilie 2018.

Inițial urmează a fi punctat că, pct. 3 din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1361 din 22 decembrie 2005 (în continuare Regulament) prevede că, prin accident de muncă se înțelege un eveniment care a produs vătămarea violentă a organismului salariatului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicație acută, leziuni corporale provocate de insecte și animale, de calamități naturale etc.), ca urmare a acțiunii unui factor de risc (însușire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producție, mediu de muncă) și care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacității de muncă ori la decesul salariatului, survenit: a) în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligațiilor de serviciu.

În temeiul art. 13 din Regulament, scopul cercetării accidentelor de muncă constă în clasificarea lor, determinarea circumstanțelor, cauzelor și încălcărilor actelor normative și altor reglementări ce au condus la accidentarea salariaților, stabilirea persoanelor care au încălcat prevederile actelor normative și a măsurilor corespunzătoare întru prevenirea unor asemenea evenimente.

În sensul pct. 14 din Regulament, în redacția în vigoare în perioada de referință, accidente grave și mortale produse la locul de muncă sunt cercetate de Inspekția Muncii, cele cu incapacitate temporară de muncă - de comisia angajatorului, iar în unele cazuri - de Inspekția Muncii (în cazul în care angajatorul nu dispune de posibilitatea de a constitui o comisie de cercetare a evenimentului).

Conform pct. 21 al Regulamentului, în redacția în vigoare la data producerii accidentului de muncă, pentru cercetarea unui accident cu incapacitate temporară de muncă, în termen de cel mult 24 de ore din momentul primirii comunicării despre acest eveniment, angajatorul va desemna prin dispoziție scrisă comisia de cercetare.

Comisia va fi formată din cel puțin trei persoane, în componența căreia vor intra conducătorul serviciului (specialist) pentru protecția muncii și câte un reprezentant al angajatorului și al sindicatului (salariaților).

Persoanele desemnate în comisia de cercetare trebuie să dispună de pregătire tehnică respectivă și să nu facă parte dintre persoanele care aveau obligația de a organiza, controla sau conduce procesul de muncă la locul unde s-a produs accidentul.

În unele cazuri, astfel de accidente vor fi cercetate de Inspekția Muncii, în modul stabilit de prezentul Regulament.

În context, Colegiul reiterează că, prin ordinul nr. 295 din 22 decembrie 2017 a IMSP „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani” „Cu privire la desemnarea comisiei de cercetare a accidentului din cadrul CMF nr.12”, a fost desemnată comisia de cercetare a accidentului suferit la data de 21 decembrie 2017 de către Maria

Ciubotaru, asistentă medicală în cadrul Centrul Medicilor de Familie nr.12, în următoarea componență: Președintele comisei, Victor Foca, specialist securitatea și sănătatea în muncă; membrii comisiei: Constantin Gorgan, inginer-șef; Anatol Ojovan, președintele Comitetului sindical (Vol.1, f.d.46).

Drept urmare, de către Comisia de cercetare a fost întocmit procesul-verbal nr. 1 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă din 28 decembrie 2017.

La acest capitol, având în vedere alegațiile părții recurente, Colegiul notează că, în final, procesul-verbal menționat este semnat de către membrii comisiei de cercetare, însă pe parcursul judecării cauzei, Constantin Gorgan, fiind audiat în calitate de martor, a relatat că nu a fost membru al comisiei de cercetare, iar semnătura aplicată din numele său nu-i aparține.

De altfel, în cazul procesului-verbal nr. 1 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă din 25 aprilie 2018, întocmit ca urmare a cercetării suplimentare, același membru al comisiei a declarat că a semnat acest proces-verbal în biroul dlui Foca.

În această ordine de idei, pornind de la faptul că inclusiv în referință depusă la cererea de apel (Vol.II, f.d.48-62), de altfel și în recursul declarat, Maria Ciubotaru contestă valabilitatea acestor procese-verbale inclusiv din perspectiva semnăturilor aplicate de către membrii comisiei de cercetare, instanța de apel nu a supus aprecierii aceste obiecții, cel puțin sub aspectul relevanței litigiului soluționat. Or, în opinia recurente, aceste încălcări denotă întocmirea procesului-verbal nr. 1 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă din 28 decembrie 2017 cu încălcarea rigorilor legii, deoarece nu ar fi fost semnat de către toți membrii comisiei desemnate.

În aceeași ordine de idei, cu referire la valabilitatea procesului-verbal nr. 1 privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă din 25 aprilie 2018, recurenta a invocat semnarea de către Silvia Osievschi a procesului-verbal în calitate de membru al comisiei de cercetare, însă care nu participat la cercetarea cazului, iar prin ordinul nr. 295 din 22 decembrie 2017, în calitate de membru al comisiei de cercetare, a fost desemnat Anatol Ojovan. Deși, aceste argumente au fost invocate de către Maria Ciubotaru, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, le-a lăsat fără o apreciere.

Deși, de către prima instanță au fost evidențiate aceste împrejurări, însă instanța de apel casând hotărârea primei instanțe, urma a le aprecia chiar și în cazul în care aceste constatări nu ar fi influențat soluția sa. Odată invocate aceste aserțiuni, necesitau în răspuns cert, or, în opinia recurente Maria Ciubotaru, acestea afectează valabilitatea proceselor-verbale întocmite, precum și contravin pct. 21 din Regulament, în condițiile în care cercetarea accidentului de muncă s-a efectuat de unii membri ai comisiei, iar semnarea de către alți membri ai comisiei.

De asemenea, un alt argument invocat de Maria Ciubotaru care a rămas fără o apreciere, este lipsa fotografiilor și schemelor ale locului unde s-a produs accidentul contrar prevederilor pct. 30 lit. g) din Regulament, care, în opinia sa, drept efect, ar fi condus la constatarea întocmirii procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă de către angajator cu încălcarea prevederilor date.

De altfel, în lista documentelor incluse în dosarul de cercetare a accidentului din 21 decembrie 2017, sub numărul 8 se profilează doar schema locului unde s-a produs accidentul (Vol.I, f.d.32, 44).

Mai mult, în virtutea pct. 8 din Regulament, conducătorul, fiind anunțat despre accident: va organiza acordarea ajutorului medical accidentatului și, dacă va fi necesar, îl va transporta la o instituție medicală de la care va solicita certificatul medical cu privire la caracterul vătămării violente a organismului acestuia; va evacua, după caz, personalul de la locul accidentului; va informa angajatorul despre accidentul produs; va menține neschimbată situația reală, în care s-a produs accidentul, pînă la primirea acordului persoanelor care efectuează cercetarea, cu excepția cazurilor în care menținerea acestei situații ar provoca alte accidente ori ar periclita viața sau sănătatea altor persoane. În cazul în care se impune modificarea situației reale, în care s-a produs accidentul, în prealabil se vor face fotografiile și scheme ale locului unde s-a produs accidentul, se vor aduna probe, materiale ce pot furniza informații despre accidentul produs, pentru a fi predate persoanelor care efectuează cercetarea.

Drept urmare, în situația în care, în opinia reclamantei/recurenteii aceste pretinse încălcări a fi admise de către angajator la cercetarea accidentului de muncă afectează valabilitatea proceselor-verbale întocmite, instanța de apel avea obligația de a le supune aprecierii cel puțin prin prisma relevanței litigiului soluționat.

În atare circumstanțe, pornind de la faptul că pretențiile reclamantei, concretizate pe parcursul examinării cauzei, vizează inclusiv anularea proceselor-verbale privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă din 28 decembrie 2017 și din 25 aprilie 2018, a căror valabilitate este pusă la îndoială de către reclamanta/recurenta Maria Ciubotaru, argumentele ultimei aduse în acest sens necesită un răspuns clar și cert.

La fel, au rămas fără o apreciere din partea instanței de apel argumentele reclamantei/recurenteii Maria Ciubotaru privind înștiințarea Inspectoratului de Stat al Muncii cu încălcarea prevederilor pct. 9 din Regulament, conform cărora angajatorul va comunica imediat despre producerea accidentelor la locul de muncă (prin telefon sau prin orice alte mijloace de comunicare) Inspectoratului de Stat al Muncii, Casei Naționale de Asigurări Sociale și, după caz, forului superior, organului sindical de ramură sau interramural [...], precum și art. 13 lit.p) din Legea securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10 iulie 2008, în contextul căruia angajatorul are și obligația de a asigura comunicarea, cercetarea și raportarea corectă și în termenele stabilite a accidentelor de muncă produse în unitate, elaborarea și realizarea măsurilor de prevenire a acestora.

Or, în opinia recurenteii, Inspectoratul de Stat al Muncii a fost înștiințat abia la 28 decembrie 2017 și nu imediat, conform prevederilor amintite.

De asemenea, recurenta Maria Ciubotaru a invocat că, i-a fost înmănat doar procesul-verbal privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă din 25 aprilie 2018, la solicitarea sa.

Pornind de la aceste circumstanțe reliefate *supra*, având în vedere natura litigiului, precum și problemele ridicate de către reclamantă la soluționarea litigiului dat, care au rămas fără o apreciere, cel puțin sub aspectul relevanței, la rejudecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel urmează a le analiza și a le supune aprecierii.

De altfel, conform rolului său activ, instanța poate să ceară părților să administreze toate probele pe care le consideră necesare și utile justei soluționări a cauzei, împuternicire ce rezultă și din art.9 Cod de procedură civilă, precum și art. 372 Cod de procedură civilă. Or, prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării pripite a litigiului dedus judecătii.

Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzelor, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că efectul articolului 6 § 1 din Convenție este, *inter alia*, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa. Instanța are obligația de a proceda la un examen efectiv, real și consistent al mijloacelor, argumentelor și elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța în determinarea situației de fapt și de drept (cauza Albina contra României, hotărârea din 28 aprilie 2005).

Deși, instanța nu este obligată să analizeze separat fiecare susținere a părților, putând selecta sau grupa elementele utile pentru soluționarea cauzei, totuși, ignorarea completă a acestora poate echivala cu nemotivarea deciziei, precum și cu încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Subsecvent, la rejudecarea cauzei civile, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, luând în considerare momentele conturate, ignorate anterior, precum și motivarea să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Maria Ciubotaru, reprezentată de avocatul Inga Roșca.

Se casează integral decizia din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, corectată prin încheierea din 06 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Ciubotaru împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Asociația Medicală Teritorială Rîșcani”, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și Societatea cu Răspundere Limitată „Budei Com” cu privire la anularea proceselor-verbale privind cercetarea accidentului de muncă cu incapacitate temporară de muncă nr. 1 din 28 decembrie 2017 și nr. 1 din 25 aprilie 2018, constatarea vinovăției angajatorului, încasarea indemnizației unice, venitului ratat, compensației lunare viagere, cheltuielilor de tratament, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Galina Stratulat